

kartografske predloške kojima se Matutinović služio i moguću ulogu i namjenu karte. Karta dosada nije objavljena ni valorizirana.

Dosad nepoznate podatke o vremenu francuske uprave u Dalmaciji iz korespondencije Andrije Borellija Vranskog braći Dominiku i Ivanu Luki Garagninu donosi Ljerka Šimunović u članku »Andrija Borelli i nacrt zakona o desetini« (419-427). Poseban je naglasak na dosada nepoznatim detaljima o porezima koje je francuska vlada htjela uvesti u novosnovane Ilirske pokrajine.

Ivana Nina Unković bavi se problematikom djelovanja Pokrajinskog konservatorijalnog ureda za Dalmaciju nakon pada Habsburške Monarhije u prilogu »Angažman Pokrajinskog konservatorijalnog ureda u Splitu po pitanju otuđenih i oštećenih umjetnina iz pokrajine Dalmacije nakon Prvoga svjetskog rata (1919.-1923.)« (429-446). Na temelju arhivske građe Konzervatorskog ureda u Splitu, autorica nastoji ocrtati djelovanje ravnatelja ureda Frane Bulića i asistenta Ljube Karamana od 1919. do 1924. godine što se tiče povrata umjetnina iz inozemstva te sprječavanja talijanskih okupatora u uništavanju i otuđivanju artefakata.

Ana Biočić

Fažanski libar 6, Općina Fažana – Amforapress Pula, Fažana, 2013., 176 str.

U šestom svesku *Fažanskoga libra* objavljena su izlaganja održana na prošlogodišnjemu kolokviju »Fažana kroz stoljeća« u organizaciji Općine Fažana i pulskoga Amforapressa. Riječ je o izabranim radovima s različitim temama iz arheologije, povijesti, umjetnosti, etnologije, antropologije, gospodarstva i turizma kojima se nastoji ukazati na osobitosti fažanskoga i brijunskoga područja iz različitih povijesnih razdoblja.

Nakon uredničke napomene iz pera Mirka Uroševića (str. 4.), slijedi prilog prof. dr. sc. Vesne Girardi Jurkić (str. 7-23), u kojemu autorica na primjeru Brijunskih otoka i fažanskoga kraja od rimskoga do suvremenoga doba prati promidžbu kulturnoga identiteta toga kraja s bogatom višestoljetnom tradicijskom baštinom. Bečki industrijalac Paul Kupelwieser pretvorio je Brijunske otoke u značajno odmaralište austro-ugarske aristokracije, a kasnije i talijanske, osobito članova kraljevske obitelji Savoia. U vrijeme Josipa Broza Tita Brijuni postaju ljetnom predsjedničkom rezidencijom, a otoke posjećuju brojni strani državnici, posebice iz nesvrstanih zemalja. Provode se arheološka istraživanja i konzervatorsko-restauratorski zahvati, a spomenička se baština promovira organiziranjem kulturno-povijesnih izložaba u zemlji i inozemstvu. Od devedesetih godina prošloga stoljeća rezidencijski objekti na Brijunima postaju okupljalištem visokih dužnosnika i stranih izaslanika s ciljem promicanja svekolike baštine.

Dr. sc. Tamás Bezeczky (str. 25-41) na osnovi analize žigova na amforama iskopanima u Fažani tijekom građevinskih radova, kao i u brijunskim vilama, izdvojio je tri najznačajnija razdoblja u proizvodnji fažanske figline. Žigovi na amforama upućuju na činjenicu da su tri vile na Brijunima – u uvali Verige, na brežuljku Kolci i Kastrum – bile u vlasništvu obitelji Lekanija, u čijoj su se radionici proizvodile amfore tipa Dressel 6B za maslinovo

ulje, koje je zadovoljavalo potrebe stanovništva na cisalpinskome i sjevernome području Rimskoga Carstva. Nakon smrti članova navedene senatorske obitelji keramičarska je radionica prešla u carsko vlasništvo.

Dr. sc. Goranka Lipovac Vrkljan, Irena Jurić, dipl. ing., Tea Rosić, dipl. arheol. i Ana Konestra, mag. arheol. (str. 43-53) osvrnule su se na projekt eksperimentalne arheologije koji je nastao kao plod suradnje Instituta za arheologiju i Muzeja grada Crikvenice, a riječ je o izradi replike rimske keramičarske peći. Tijekom drugoga međunarodnog arheološkog kolokvija održanoga 2011. u Crikvenici replika je predstavljena široj javnosti, čime se ukazalo na uspješnu suradnju znanosti, turizma i lokalne zajednice u prezentiranju neprocjenjive arheološke građe.

»Crnogorci u Fažani i neposrednom susjedstvu u XVII. stoljeću« (str. 55-61) naslov je priloga dr. sc. Alojza Štokovića, vrsnoga proučavatelja crnogorskoga naslijeđa u Istri. U sklopu kolonizacijskih procesa koji vrhunac dosežu sredinom 17. stoljeća u Fažani je zabilježena nazočnost crnogorskih obitelji, koje su najdublji trag ostavile u susjednome Peroju. Unatoč brojnim vjerskim, kulturnim i integracijskim teškoćama, pravoslavna crnogorska zajednica uspjela se usaditi u demografsko tkivo istarskoga poluotoka, sačuvavši izvorni etnički identitet sve do današnjih dana.

Mr. sc. Ilija Jakovljević (str. 63-75) obradio je evangelizacijski razvoj na području fažanske župe, osobito se osvrnuvši na sakralne spomenike kao dragocjeno svjedočanstvo o sjedinjenju teološke i umjetničke sastavnice. Napominje kako važno mjesto u zbližavanju kultura, vjera i različitih naroda pripada turizmu, stoga ističe težnju za novim oblikom evangelizacije, koji uključuje predstavljanje sakralnoga i crkvenoga kulturnog blaga Župe Fažana cjelokupnoj javnosti radi unapređenja vjerskoga, kulturnoga i društvenoga života. Putopisne zapise u okviru dinamičnih trgovačkih veza, kulturnih susreta i razmjena starosjedilačkoga i doseljeničkoga stanovništva analizirale su dr. sc. Nataša Urošević i Jelena Urošević-Hušak, mag. (str. 77-95). Među poznatim putopiscima koji su putovali istarskom obalom svakako treba istaknuti Paula Kupelwiesera, koji je 1893. za svotu od 75 000 forinti kupio prilično zapuštene i malarične Brijunske otoke s nakanom razvoja poljoprivrednoga gospodarstva i svojevrsnoga turističkog središta toga dijela Sredozemlja. Ostaci antičkih vila u fažanskome priobalju, Valbandonu i na Brijunima bili su često zastupljeni u brojnim reportažama, u kojima se izvještavalo o arheološkim istraživanjima Antona Gnirsa u razdoblju od 1899. do 1918. Pregled analizirane putopisne literature ukazuje na činjenicu da je fažansko i brijunsko podneblje – zbog turbulentne prošlosti, ali i iznimnih kulturnih i prirodnih znamenitosti – oduvijek privlačilo putnike i putopisce, koji su donoseći reminiscencije i zapažanja o kulturnim, povijesnim i etnografskim specifičnostima doprinijeli boljemu poznavanju lokalnoga naslijeđa, kao i isticanju istarske multikulturalnosti.

Ljiljana Vranjican, prof. (str. 97-103) na temelju usmene predaje i izvorne arhivske građe opisala je fažansko svadbenu ruho i svadbene običaje. Izgled nošnje obilježila su burna povijesna zbivanja, a napose priljev novih stanovnika s dalmatinskoga prostora, stoga se u postojećemu ruhu ocrtavaju elementi sredina iz kojih su pristizali doseljenici. Autorica ističe podatak da se dijelovi odjeće nisu nasljeđivali, već posuđivali, što svjedoči o ogromnoj neimaštini i skučenosti materijalnih mogućnosti.

Silvia Sponza, Olivera Koprivnjak, Lorena Pizzale i Lanfranco Conte (str. 105-122) iznose povijesni pregled maslinarstva u Istri s početnim saznanjima iz antičkoga doba, kada se maslinarska djelatnost sustavno promicala duž jadranske obale. Autori donose poseban osvrt na autohtone sorte maslina, kao i na senzorne osobine njihovih ulja.

Maslinarska tradicija u Istri čini okosnicu i idućega priloga iz pera autorice Nicolette Balijske, mag. (str. 125-135). U svojem radu ističe važnost dugoročne promidžbe maslinova ulja u okviru inovativnoga projekta osnivanjem edukativnoga centra maslinarstva i uljarstva po uzoru na centar u gradiću San Pietro in Lama (blizu grada Lecce u Pugliji), a koji bi se temeljio na obogaćivanju turističke ponude i prepoznatljivosti fažanskoga kraja.

Slijedi prilog mr. sc. Srđana Jovanovića (str. 137-141) u kojemu je autor prikazao poduzetničku sposobnost na primjeru rekonstrukcije fažanske starogradske jezgre osnivanjem ugostiteljskoga objekta radi uspostavljanja novih smjernica daljnjega razvoja Fažane kao ekskluzivnoga turističkoga odredišta.

Glišo Rašković, dipl. ing. geol. (str. 143-159) prikazao je rezultate hidrogeoloških i inženjersko-geoloških istraživanja na području Općine Fažana. Ustanovio je da glavni problem predstavljaju morfološke karakteristike terena, zatim geološka građa s teško propusnom zemljom crvenicom, kao i povećana gradnja, što rezultira skupljanjem većih količina oborinskih voda.

U posljednjemu prilogu dvojice autora, Dina Krizmanića, dipl. ing. arh. i Leonida Zubana, dipl. ing. arh. (str. 161-167), iznose se ciljevi i načini ostvarivanja projekta koji uključuje osnivanje multimedijalnoga centra namijenjenoga raznim društvenim i kulturnim aktivnostima. Spomenuti je projekt ugledao svjetlo dana u lipnju 2013. službenim otvaranjem Multimedijalnoga centra povodom obilježavanja Dana Općine Fažana.

Priloge šestoga sveska *Fažanskoga libra* karakterizira velika raznolikost u pogledu nedovoljno istraženih tema koje obuhvaćaju različite aspekte povijesti fažanskoga područja. Vrijednost ovoga zbornika jest u tomu što je pripadajućim radovima sačuvao i zapečatio ne samo povijesno nego i kulturno i etnološko naslijeđe toga primorskoga gradića. Svi su prilogi popraćeni sažetcima na talijanskome jeziku, što i inozemnim znanstvenicima omogućuje djelomičan uvid u proučenu problematiku te im umnogome olakšava pronalazak određene teme i korištenje dostupnih izvora. Objavljena znanstvena dostignuća otvorila su nove istraživačke perspektive, a osim što predstavljaju nezaobilazan izvor podataka stručnjacima zainteresiranima za interdisciplinarni pristup, nadasve mogu pomoći lokalnomu stanovništvu da unaprijedi životnu sredinu, sačuva drevne običaje i posebnosti svojega kraja.

Samanta Paronić

Podravina: časopis za multidisciplinarna istraživanja, vol. XI, br. 21, Koprivnica, lipanj 2012., 264 str.

Godine 2012. izdavačka kuća *Meridijani* objavila je 21. broj znanstvenog časopisa *Podravina*. Časopis sadrži ukupno četrnaest radova: devet preglednih radova, tri izvorna znanstvena rada i dva rada u kojima je objavljena izvorna građa. Radovi obrađuju razne